

החוג להיסטוריה – אוניברסיטת תל-אביב / חורף 2018

התהוותה של אירופה:

משלהי העולם העתיק אל ראשית העת החדשה המוקדמת

שיעור בהנחיית פרופ' גדי אלגזי

עוזר הוראה בקורס: מר אורי בן שלום: benshalom.ori@gmail.com

* ראו חומרי עזר נוספים באתר הקורס!

א. מורשת העולם העתיק: כנסייה ואימפריה

- [1] אביעד קלינברג, הנצרות מראשיתה ועד הרפורמציה (תל אביב: האוניברסיטה המשודרת, 1995), עמ' 9–38
- [2] אורה לימור ויצחק חן, ראשיתה של אירופה: מערב אירופה בימי הביניים המוקדמים, כרך א (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2003), עמ' 69–96 (הגדרת האמונה; הנזירות הנוצרית)

ב. מגעים חברתיים ובניית תרבות בימי הביניים המוקדמים (500–1000)

- [3] זאב רובין, התנצרותה של אירופה (תל אביב: האוניברסיטה המשודרת, 1991), עמ' 35–49, 83–97.
- קריאת רשות: Lynn White, Jr., "The Expansion of Technology, 500–1500," in Carlo M. Cipolla (ed.), *The Fontana Economic History of Europe: The Middle Ages* (London: Fontana, 1972), pp. 143–174

ג. כיבושים, התפשטות והתיישבות (1000–1350)

- [4] איריס שגריר, מסעי הצלב: היסטוריה והיסטוריוגרפיה (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2014), עמ' 270–277, 301–333
- [5] רוברט בארטלט, התהוותה של אירופה, מאנגלית: אלון אשפר (ירושלים: מוסד ביאליק, 2015), פרק 4, עמ' 94–113 ("דמות הכובש"). המקור: Robert Bartlett, "The Image of the Conqueror", in: *The Making of Europe: Conquest, Colonization and Cultural Change, 950-1350* (Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1993), pp. 85–105

ד. התהוות הכנסייה בימי הביניים התיכונים (1000–1350)

- [6] אביעד קלינברג, "הכנסייה והסקרמנטים", בתוך: הנצרות מראשיתה ועד הרפורמציה, עמ' 70–78
- [7] ריצ'ארד סאת'רן, "האפיפיורות", בתוך: גאולה וכוח: לתולדות הנצרות בימי הביניים, ערך ותרגם: אביעד קלינברג (תל אביב: ספרי תל אביב, 1999), עמ' 40–92. המקור: Richard W. Southern, *Western Society and the Church in the Middle Ages* (Harmondsworth: Penguin, 1970), pp. 91–169

ה. דמוגרפיה, משפחה, שארות

- [8] R. Schofield, "Family and Community", in S. H. Rigby (ed.), *A Companion to Britain in the Later Middle Ages* (Oxford: Blackwell, 2003), pp. 28–39
- [9] Sheldon J. Watts, *A Social History of Western Europe 1450-1720* (London: Hutchinson, 1984), pp. 45–47
- [10] Judith M. Bennett, "Public Power and Authority in the Medieval English Countryside," in: *Women and Power in the Middle Ages*, ed. by Mary Erler and Maryanne Kowaleski (Athens and London: University of Georgia Press, 1988), pp. 18–36

ו. איכרים וסניורים, הכפר והאחוזה

- [11] N.J.G. Pounds, "Agriculture and Rural life", in: *An Economic History of Medieval Europe*, 2nd ed. (London/New York: Longman, 1994), pp. 164–222

ז. פטרונים ובני-לוויה, אדונים ואסאלים: מבני יסוד של ההיסטוריה הפוליטית

[12] Martin Aurell, "The Castellan Aristocracy in the Eleventh and Twelfth centuries," and "The 'Nobility of Privileges' in the Thirteenth Century," in Daniel Power (ed.), *The Central Middle Ages: Europe 950–1350* (Oxford: Oxford University Press, 2006), pp. 32–40
[תרגום לעברית] **באתר הקורס**

• קריאת רשות (היסטוריה פוליטית, 1500–1000): N.J.G. Pounds, *An Historical Geography of Europe* (Cambridge: Cambridge University Press, 1990), pp. 112–119, 142–146

ח. עיר ועיור, מסחר ומלאכה

[13] N.J.G. Pounds, *An Historical Geography of Europe* (Cambridge: Cambridge University Press, 1990), pp. 123–131

ט. האוניברסיטה והסכולסטיקה

[14] אביעד קלינברג, הנצרות מראשיתה ועד הרפורמציה (תל אביב: האוניברסיטה המשודרת, 1995), עמ' 121–131

[15] אלכסנדר מריי, "הסולם האוניברסיטאי" [תרגום: עודד רבינוביץ]. המקור: Alexander Murray, *Reason and Society in the Middle Ages* (Oxford: Clarendon Press, 1978), pp. 213–233
• קריאת רשות: גדי אלגזי, "נשים, ספרים ומלומדים במאה הארבע-עשרה", זמנים 109 (2010), 97–90

י. לאחר המוות השחור: תמורות בשלהי ימי-הביניים (1600–1350)

[16] יוג'ין פ' רייס (הבן) ואנתוני גרפטון, אירופה בראשית העת החדשה 1460–1559, תרגום: עדי הירש-גינזבורג (תל אביב: רמות, 2000), פרק 2: "צמיחה כלכלית" [עותק מתוקן באתר הקורס!]

קריאת רשות: Eric Wolf, *Europe and the People without History* (Berkeley: University of California Press, 1982), 108–125

יא. ההתפשטות האירופית והסחר העולמי (1630–1450)

[17] רייס וגרפטון, אירופה בראשית העת החדשה, פרק 1, סעיפים 1–2 ("הדפוס", "דפוס הלוחמה") וסעיפים 5–6 ("מסעות הגילויים הפורטוגליים" ו"העולם החדש") [עותק מתוקן באתר הקורס]

[18] נתן ואשטל, "האינדיאנים והכיבוש הספרדי", זמנים 41 (1992), עמ' 95–113

יב. תיקון גוף הכנסייה: רפורמציה וקונטרה-רפורמציה (1550–1500)

[19] רייס וגרפטון, אירופה בראשית העת החדשה 1460–1559, פרק 3 ("חברת הרנסנס והתרבות ההומניסטית") [עותק מתוקן באתר הקורס]

[20] רייס וגרפטון, אירופה בראשית העת החדשה 1460–1559, פרק 5, "מהפכה ורפורמציה בכנסייה: שאלת הסמכות" [עותק מתוקן באתר הקורס]

יג. התעצמות המדינה

[21] רייס וגרפטון, אירופה בראשית העת החדשה 1460–1559, פרק 4, סעיפים 1–5 ("ראשיתה של המדינה המודרנית") [עותק מתוקן באתר הקורס]

[22] רייס וגרפטון, אירופה בראשית העת החדשה 1460–1559, פרק 6, סעיפים 1–3 ("בעיית המרות הדת") [עותק מתוקן באתר הקורס]